

# הלכות הדרף היומי

## מסכת קידושין

### תוכן

- א. המקדש את האשה ואמר כסבור הייתי שהיא כהנת והרי היא לוייה והרי היא כהנת עניה והרי היא עשירה עשירה והרי היא עניה הרי זו מקודשת מפני שלא הטעתו... 1
- ב. האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתנייר או לאחר שתתניירי לאחר שאשתחרר או לאחר שתשתחררי לאחר שימות בעליך או לאחר שתמות אחותיך לאחר שיחלוץ לך יבמיך אינה מקודשת..... 2
- ג. וכן האומר לחבירו אם ילדה אשתך נקבה הרי זו מקודשת לי אינה מקודשת..... 2
- ד. אין תורמין מן התלוש על המחובר ואם תרם אין תרומתו תרומה ... אמר פירות ערוגה זו תלושים יהיו תרומה על פירות ערוגה זו מחוברים פירות ערוגה זו מחוברים יהיו תרומה על פירות ערוגה זו תלושים לכשיתלשו ונתלשו מהו א"ל כל שבידו לאו כמחוסר מעשה דמי
- 2
- ה. גר צריך שלשה מ"ט משפט כתיב ביה כדין..... 5
- ו. הנותן פרומה לאשתו ואמר לה הרי את מקודשת לי לאחר שאגרשיך אינה מקודשת ... הנותן שתי פרומות לאשה באחת אמר לה התקדשי לי היום ובאחת אמר לה התקדשי לי לאחר שאגרשיך ... דלמא כי היכי דתפסי קידושין השתא תפסי נמי לאחר כן..... 8
- ז. האומר לחבירו אם ילדה אשתך נקבה מקודשת לי לא אמר כלום ... אבל אשתו מעוברת דבריו קיימין ... כשהוכר עוברת..... 9

### דף סב.

## א. המקדש את האשה ואמר כסבור הייתי שהיא כהנת והרי היא לוייה לוייה והרי היא כהנת עניה והרי היא עשירה עשירה והרי היא עניה הרי זו מקודשת מפני שלא הטעתו

כבר התבאר לעיל דף מט: שהמקדש אשה<sup>1</sup> ואמר לה התקדשי לי בלא שום תנאי סתם ואמר אחר כך כסבור הייתי שהיא כהנת והיא לוייה או לוייה והיא כהנת, עשירה והיא ענייה ענייה והיא עשירה, הרי זו מקודשת דדברים שבלב אינם דברים. וכן הדין אם היא אמרה סבורה הייתי<sup>2</sup>.

<sup>1</sup> שו"ע ונו"כ אבהע"ז לח כד

<sup>2</sup> ח"מ שם לח

# הלכות הדרף היומי

## מסכת קידושין

**ב. האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר או לאחר שתתגיירי לאחר שאשתחרר או לאחר שתשתחררי לאחר שימות בעליך או לאחר שתמות אחותיך לאחר שיחלוץ לך יבמין אינה מקודשת**

כבר התבאר ביבמות דף צב: צג: ובכתובות דף נח: שהאומר לאשה<sup>3</sup> הרי את מקודשת לי בפרוטה זו, לאחר שאתגייר או לאחר שתתגיירי, לאחר שאשתחרר לאחר שתשתחררי, לאחר שימות בעליך לאחר שתמות אחותך אינה מקודשת, לפי שאינו יכול לקדשה מעכשיו שאין קידושין תופסין לו בה שהרי הוא דבר שלא בא לעולם, וק"ל שאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם. ואפילו אם הקדושין בעין, מ"מ קדושין הראשונים לאו קדושין הם ועריך לקדשה מחדש אחר שנתגייר, ויאמר אז שמקדש אותה בזה, ודוקא כשהם עדיין בעין<sup>4</sup>.

והאומר<sup>5</sup> ליבמה הרי את מקודשת לי בפרוטה זו לאחר שיחלוץ לך יבמין הרי זו ספק מקודשת, שהרי גם אם קידשה זר ללא חליצה הרי זה ספק קידושין.

**ג. וכן האומר לחבירו אם ילדה אשתך נקבה הרי זו מקודשת לי אינה מקודשת**

האומר לחבירו<sup>6</sup> אם תלד אשתך נקבה, תהא מקודשת לי, אינו כלום, שהרי זה מקנה דבר שלא בא לעולם.

**ד. אין תורמין מז התלוש על המחובר ואם תרם אין תרומתו תרומה ... אמר פירות ערוגה זו תלושים יהיו תרומה על**

<sup>3</sup> שו"ע ונו"כ מ ה

<sup>4</sup> ב"ש שם ט. ועיי"ש בהמקנה בקונ"א שדן אם צריכה לומר הן או שמוכח מקידושין ראשונים שכבר נרצתה והוכיח מל' הב"ש שאין צריכה לומר הן.

<sup>5</sup> שו"ע ונו"כ שם ו

<sup>6</sup> שו"ע ונו"כ שם ח

# הלכות הדרף היומי

## מסכת קידושין

**פירות ערוגה זו מחוברים פירות ערוגה זו מחוברים יהיו  
תרומה על פירות ערוגה זו תלושים לכשיתלשו ונתלשו  
מהו א"ל כל שבידו לאו כמחוסר מעשה דמי**

אין תורמין<sup>7</sup> ומעשרין<sup>8</sup> מן המחובר על התלוש ולא מן התלוש על המחובר<sup>9</sup>,  
בין זרעים בין פירות האילן<sup>10</sup> וירקות<sup>11</sup>, ואם תרם, אין תרומתו תרומה. ואפי'  
נתייבש<sup>12</sup> כל צרכה ועומד לבצור דינו כמחובר.

ביצד היו לו פירות תלושין ואמר פירות אלו יהיו תרומה על פירות אלו  
המחוברים כן להיפך היו לו פירות מחוברים<sup>13</sup> ואמר פירות אלו יהיו תרומה  
על פירות תלושין אלו, אפילו לכשיתלשו אינה תרומה, או שהיו לו שתי  
ערוגות<sup>14</sup>, ואמר פירות ערוגה זו תלושין יהיו תרומה על פירות ערוגה זו  
מחוברים, או שאמר פירות ערוגה זו מחוברים יהיו תרומה על פירות ערוגה  
זו תלושין לא אמר כלום, ואם נתנן לכהן, טבל הוא ביד כהן<sup>15</sup> וצריך הכהן  
להחזירו, שהיא נתינה בטעות, ובעה"ב יכול לתרום עליה ממקום אחר,  
ומותרת לזר<sup>16</sup>, והמחובר כשיתלש צריך לתרום עליו.

<sup>7</sup> רמב"ם הלכות תרומות פרק ה הלכה ט שו"ע ונו"כ יו"ד שלא נה

<sup>8</sup> כמבואר במשנה בבכורים פ"ב מ"ז ובמע"ש פ"ה מ"א

<sup>9</sup> שהמחובר אין שייך בו כלל תרומה ומעשרות כמו שהביאו הראשונים דילפי' בספרי ס"פ קרח מדכתיב  
והרמותם ממנו ולא מן המחובר דלשון הרמה לא שייך אלא בתלוש וממנו משמע שהתרומה והחולין שניהן  
שוין וא"כ שניהן צריכין להיות תלושין ועוד כתבו בתוס' הרא"ש והרשב"א והר"ן קדושין ס"ב א' וכ"כ שם  
בתוס' טוך ותוס' הר"ש דכתיב שם כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר ולשון קיחה משמע הניקח ביד  
דהיינו תלוש. ועיין בש"ך יו"ד סי' של"א סקפ"א

<sup>10</sup> עי' בר"י קורקוס שרצה לחלק בין פירות האילן דבהו אפי' לכשיתלשו לא מהני דחשיב טפי מחוסר מעשה  
וכ' שזה דוחק וכ"ז לפי גירסתו בדברי רבנו וכבר כ' הכ"מ שהג"י משובשת ע"ש.

<sup>11</sup> עי' מנחות ע' א' לא מצינו תרומה במחובר לקרקע וכן מבואר בירו' ערלה פ"ג ה"ו דבעי דלעת ששלקה בבית  
אביה אלמא דאי לא שלקה פשיטא דל"ש בה טבל ועי' בחזו"א ערלה סוף סי' י'

<sup>12</sup> תוס' רעק"א פ"ק דתרומות אות ה' וכמש"כ התוס' בסנהדרין מ"ז א' ד"ה שער  
אם נטל שבולת מכרי ממורה ושתלה ואח"כ קרא עליה שם ועשאה תרומה ה"ו ספק תרומה הואיל וזרעה

<sup>13</sup> מספקא לן בגמ' אם פקעה טבלה או לא כמש"כ רבנו לקמן בפ"א הכ"ז  
<sup>14</sup> קמ"ל דגם בשתי ערוגות שוות ששתיהן נמורין לגמרי ועומדים ליקצר מ"מ לא יתרום ממה שתלש על

המחובר שעדיין לא הספיק לתולשו. דרך אמונה שם צה

<sup>15</sup> רש"י ומאירי בסוגיין בקידושין

<sup>16</sup> שיטה לא נודע למי

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

# הלכות הדרף היומי

## מסכת קידושין

אבל אם אמר או חשב<sup>17</sup> פירות ערוגה זו תלושין יהיו תרומה על פירות ערוגה זו לכשיתלשו, בין אמר מעכשיו ולאחר שיתלשו<sup>18</sup>, ובין לא אמר מעכשיו, ובין אמר על פירות אלו מחוברים לכשיתלשו, או לא הזכיר תיבת מחוברים, ונתלשו, הואיל ובידו לתולשן אינו מחוסר מעשה<sup>19</sup>, ולכשיתלשו שניהם דבריו קיימין<sup>20</sup>, וצריך שתהא התרומה קיימת עד שיתלשו שהרי אז חל<sup>21</sup> התרומה<sup>22</sup>, והוא שיביאו שתיהן, שליש<sup>23</sup>, בעת שאמר<sup>24</sup>. ויתלשנו מיד שלא יוסיפו כלום<sup>25</sup>, אלא אם הם פירות שכבר בישלו כל צרכן ואינן מוסיפין כלום.

אבל אם הפירות גדלין עדיין אין אמירתנו כלום על התוספות, שהי הם דבר שלא בא לעולם, וטבל אוסר במשהו, וצריך לחזור ולהפריש על התוספות ממקום אחר<sup>26</sup>.

אם מפריש מפירותיו<sup>27</sup> על פירות של אחר, מחוברין, שלא מדעתו, אין מועיל באומר לכשיתלשו, שהרי אין בידו לתולשן, שאינם שלו.

<sup>17</sup> וכ"ג מלשון המאירי ביבמות צ"ג א' ובקדושין ס"ב א' שכ' אם לא כיון לתרומה זו מעכשיו אלא לכשיתלש  
<sup>18</sup> עי' תוס' יבמות צ"ג א' ורמב"ן קדושין ס"ג א' ועי' ר"ן שם ס"ב א' ועי' בס' המעשר והתרומה פ"ה אות כ"ג  
<sup>19</sup> ומ"מ א"א להפריש על פירות שיביאו לו דהוי דבר שלא בא לעולם ולא אמרי' הרי בידו להפריש עתה משלו  
על של חברו דזה לא מקרי בידו. חזו"א דמאי סי' י"ז  
<sup>20</sup> ויש להסתפק אם אפשר ג"כ לעשות תרומה וכן לחלל את המע"ש דכיון שעדיין לא חל המעש"ר והמע"ש  
אפשר דהוי כמחוסר מעשה ובמחוסר מעשה גמור לא מהני בידו ומ"מ מסתבר דמהני אבל אין לעשות מעשה  
בוה. חזו"א שם

<sup>21</sup> וכן מבואר בר"ש חלה רפ"ג ומש"כ רש"י בקדושין ס"ב א' שתהא תרומה למפרע ר"ל דיבורו חל למפרע מה  
שאמר תחלה

<sup>22</sup> ומ"מ עד שלא תלשן מותר לו לאכול מאותן שהפריש אכילת עראי [אם לא נקבעו למעשרות] וכן יכול  
לעשותן תרומה ומעשר על מקום אחר כיון שעדיין לא חל ונראה שיכול ג"כ לחזור בו לפני שנתלשו ואם נשרפו  
המחובר לפני שנתלשו הפירות נשארן טבל

<sup>23</sup> שאז אם יתלשם יהיו בני חיוב תרו"מ אבל לפני הבאת שליש כיון שאין בהם חיוב תרו"מ כמש"כ רבנו  
בפ"ב ממעשר הוי דבר שלא בא לעולם ואין הפרשתו כלום.

<sup>24</sup> ואם אינו יודע אם הביאה שליש אם זורעה ומצמתה בידוע שהביאה שליש. תוספתא תרומות ספ"ב וכמש"כ  
רבנו לעיל פ"ב ה"י.

<sup>25</sup> חזו"א דמאי סוף סי' י"ז

<sup>26</sup> אגרת מרן נדפס בס' המעשר והתרומה והמעשר פ"ה סקכ"ג וע"ש דזה לפ"ד השו"ע באה"ע סי' מ' ס"ח דלא  
מהני הוכר עוברת כמו שיבואר להלן. אבל לפ"ד רבנו דבהוכר עוברת לא חשיב דשלב"ל ה"ה בהביא שליש.  
אולם לפי מש"כ להלן מהמקנה דוקא בקידושין דהוא קדושת הגוף מהני.

<sup>27</sup> או"ש וכן משמע בכתובות ג"מ א' דמה שיכול לקנותו לא מקרי בידו ומש"כ בשטמ"ק בנזיר י"ב א' ובתוס'  
רבנו פרץ שם שבידו לקנות עיסה מקרי בידו יש לחלק בין לקנות עיסה סתם דמסתמא ימצא לקנות ובין פירות  
אלו מסוימין דשמא לא ירצה למוכרם לו כדמחלק בב"מ ט"ז ב' בין שדה זו לשדה סתם וכמ"ש בקדושין שם  
שאינן בידו לקדשה ומ"ש בגימין פ"ד א' אפשר דמשהדא ל"י בממונא מ"מ לא מקרי בידו לענין דשלב"ל. ציון  
ההלכה שם קצו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

# הלכות הדרף היומי

## מסכת קידושין

אם צמקה<sup>28</sup> ונסתלק החיות ממנה, ואינה עומדת בשום יניקה עם האילן, דינו כתלוש ויכול לעשרה.

דף סב:

### ה. גר צריך שלשה מ"ט משפט כתיב ביה כדין

כבר התבאר במסכת יבמות דף מו: שכל הפעולות הנדרשות לגיור, דהיינו, קבלת עול מצוות מילה וטבילה צריכים להיעשות בפני בית דין<sup>29</sup>. וביום, דמשפט כתיב גביה (במדבר טו פסוק טז) ומשפט אחר יהיה לכם ולגר וגו', מה משפט צריך בית דין של שלושה וביום, אף ענייני הגר צריכין ג' וביום.

לפיכך אף טבילה זו צריכה להיות דוקא ביום ולא בלילה<sup>30</sup>. שהרי משפט ביום הוא. וטבילה זו הייבת להיעשות בפני שלשה דיינים כשרים, וכן מטעם זה אין טובל בשבת או ביו"ט. שהרי אין דנים בשבת ויו"ט. ועוד שנראה הוא כמתקן את עצמו<sup>31</sup>. וי"א<sup>32</sup> שמטבילים בשבת.

וכן המילה צריכה להיעשות דוקא ביום ולא בלילה<sup>33</sup>. ולא בשבת, אף אם חל שמיני ללידתו בשבת. ואין מליץ קטן לגירות בתוך שמונה ימים ללידתו.

<sup>28</sup> חזו"א לקומים לזרעים סי' ג' סק"א ועי' בירו' ערלה פ"ג ה"ו דבעי אם שלקה במחובר אם טבולה למעשר ועי' בחזו"א ערלה סוף סי' י"ז.

<sup>29</sup> שו"ע ונו"כ שם ג.

<sup>30</sup> וכמבואר בשו"ע שם סי' ג' וס"ד ומשום דמשפט כתיב בגרות ויש לתמוה דבסעיף ג' מייתי המחבר שני שימות בדין זה ואלו בסעיף ד' מיסתם סתים לה לפסולא, ועיין בטומו"ד מהדו"ג ח"ב סי' קי"א העלה דטבילה בלילה לאור הנר מהני עפי"ד הסמ"ע בחו"מ סי' ו'.

<sup>31</sup> בגמרא יהיב טעמא שאין מטבילין גר בשבת דהוה כמתקן גברא מ"מ הוצרך הרמב"ם לטעם שאין דנים דאל"כ לא הוה כמתקן דנראה כמיקר כדמצינו לענין טבילה מטומאה בשבת וכן כתבו התוס' בפרק החולין. מ"ז שם יא.

<sup>32</sup> סמ"ג כתב בשם בה"ג דמטבילים אותו בשבת וי"ט ועב"ה. ש"ך שם יד.

<sup>33</sup> שו"ע ונו"כ שם ג' וכדעת הר"ף והרמב"ם, וכדין טבילה דאין מטבילין גר בלילה והטעם הוא משום דמשפט כתיב ביה כמבואר בתוס' וברא"ש שם, ודעת המוש"ע דמשפט קאי על כל עניני הנר, כולל, קבלת עול מצוות, מילה וטבילה, ובכולהו בעינן לעיכובא שיהא ביום ושיהא בפני בית דין, ויש שרצו לחלק בין מילה וטבילה דדוקא טבילה שהיא המכנסתו תחת כנפי השכינה דינה כמשפט להא מילתא, יעויין היטב בשלמי הגבורים ביבמות שם וכן בשו"ת חלקת יואב מהדו"ת סי' ח' וכן באור שמח פ"ג איסו"ב הל"ו ובערוך השולחן ובשו"ת אחיעזר ח"ג סי' כ"ו. ובאוצר הברית הערה ו' הביא משו"ת גור אריה יהודה סי' א' מה שתמה ע"ד האו"ש בזה. – אולם המאירי מייתי ד"יש מתרצים שקבלת עול מצוות ומילה צריכים שלשה מפני שהם דברים שצריכים ליעשות ע"י אחרים, דהא איהו אכתי לא חזי, שהרי מילה בגוי פסולה, אבל טבילה דבדידיה לחוד תליא מילתא כשרה בדיעבד בלא שלשה מן התורה, אלא דרבנן אצרכוה שלשה מגזירת קבלת מילה"

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

# הלכות הדרף היומי

## מסכת קידושין

אך בדיעבד אם בוצעה המילה והטבילה בלילה<sup>34</sup>, או שלא בפני בית דין יש אומרים שהגירות חלה בדיעבד<sup>35</sup>, אם נעשתה בפני שנים או בפני אחד.

אף הטפת דם הברית במקרים דלעיל צריכה להיות ביום ובפני בית דין, ויש להקל בדיעבד אם נעשתה בלילה ובשלא בפני בית דין.

בית דין זה מורכב משלשה אנשים הכשרים לדון דיני ממונות, ואין צריך שיהיו דוקא דיינים מומחים<sup>36</sup>, אך צריך שיהיו תלמידי חכמים היודעים ומבינים בהלכה, ובקיאים בהלכות גרות<sup>37</sup>, יראים וחרדים לדבר ה'.

דיינים הקרובים זה לזה אינם ראויים להיות דיינים אם נמצא אחד מן הדיינים קרוב או פסול בטל כל ההרכב ואין כאן גירות<sup>38</sup>.

דיינים שאינם מקפידים על ביצוע גרויות על פי הלכה ומגיירים ללא קבלת עול תורה ומצוות כדת וכדין, יש מי שאומר שאינם ראויים להיות דיינים בדבר וכל הגרויות שנעשו בפניהם בטלים<sup>39</sup>.

<sup>34</sup> ועיין ביאור הגר"א שם יז שבבבליה פסול הידושו של הטור הוא דהד טעמא לתרווייהו דמשפט כו' וכמ"ש תוס' מ"ז ב' ד"ה אין מטבילין כו' וכ"כ הרמב"ן דק"ל אם דנו בלילה אינו דין אף בדיעבד אך הרמב"ם כתב דבלילה בדיעבד ש"ד וכמ"ש בס"ד וכ"כ הרשב"א וכתב דטבילה כגמר דין דמי ולכתחלה הוא דמחמירין וש"ע אגב שטפיה דשנים כתב דברי רמב"ם גם אלילה ונראה שגם הרי"ף סובר כדברי הרמב"ם מדלא קשה ליה אהנ"ל אלא דלא הוה שלשה ול"ק ליה מלילה

<sup>35</sup> וכדעת התוס' דאית להו דקבלת מצוות גרידא בעי "יום" לעיכובא משום שהוא גוף הדבר והתחלתו, אבל מילה וטבילה כגמר דין דמיין דמן התורה הוי אף בלילה. ועיין בש"ך שם סק"ט ובמ"ז סק"ט

<sup>36</sup> הנה נחלקו רבותינו הראשונים בגדר כוח בית דין בזמן הזה לענין גירות, דעת הרמב"ן והרשב"א גיטין דף פח: ויבמות דף מז. דבאמת בגירות בעינן מומחין אלא דאנן שליחותיהו דידהו קא עבדינן, ולדידהו הא דלא תפסי קדושין דאחרני כשכבר נתקדשה מעיקרא לגר הוא משום דאפקעינהו רבנן לקדושי שני. אמנם הנתיבות בריש סי' א' סבירא ליה דמהני אפילו מן התורה מדינא דשליחותיהו קעבדינן, עיי"ש, ועיין גם באמרי בינה, דיינים סי' א' ובשו"ת דברי יציב [שפע חיים ח"ב] סי' ל' ול"א. [וכתב בשו"ת הר צבי יור"ד סי' רט"ז דמטעם זה אם הבי"ד עושה שלא כדין וכדומה, בטל כוהו. וע"ע בתשובות והנהגות ח"א סי' תר"י תרי"א.

<sup>37</sup> כן להדיא במאירי להלן מו שכתב: "אבל מומחין לא בעינן וכו', אלא אפילו בשלשה הדיינות, ואע"פ שצריך להודיע ענין המצות כולם, כלל המצות הכל יודעים אותם, ואם כן הכל כמומחין לענין זה, ולא עוד אלא שמכל מקום לתלמידי חכמים אנו צריכים". אמנם ראיתי בשו"ת אגרות משה יור"ד סי' קנ"ט שכתב לחדש דאין קפידא דוקא בשלשה תלמידי חכמים, דסגי אפילו בשלשה הדיינות אם יודעים מה שצריכים לומר ולהודיע לגר, עיי"ש ובשו"ת מהר"ם שיק יור"ד סי' רמ"ח נקט בפשימות דבעינן שידעו הדיינים דיני גירות ומה צריך להודיע לגר לפני הגירות. ועיין בזה בשו"ת בנימין זאב סי' ע"ב וכן בשו"ת יגל יעקב יור"ד סי' צ"ד. [ובתשובות והנהגות ח"א סי' תרי"ח כתב: ולכתחילה נראה שצריכים ג' דיינים ת"ח ראויים לדין לראות הטבילה. ועיין שם ח"ב סי' תקי"א בענין אם אחד מהדיינים הוא ע"ה

<sup>38</sup> יעויין היטב בדברי ביאור הגר"א אבהע"ז סי' קס"ט סק"ז וכמבואר בירושלמי שהובא ברי"ף פרק זה בורה, ועין עוד במ"ל פמ"ז עדות הל"ה וכן בקהלות יעקב סנהדרין סי' ב'.

<sup>39</sup> ראה תשובות והנהגות ח"א סי' תר"י וסי' תרי"א

# הלכות הדרף היומי

## מסכת קידושין

בית דין של ריפורמים או קונסרבטיבים<sup>40</sup> אינו נידון כבית דין כלל וכל הגרורות שנעשו בפניהם בטלים ומבוטלים, לא שרירין ולא קיימין.

יש מי שסובר שדיין הנוטל שכר על ביצוע הגירות נפסל להיות דיין בגירות זו<sup>41</sup>.

אם אין הדיינים מבינים את שפתו של המתגייר רק באמצעות מתורגמן חלה הגירות מעיקר הדין, אך רצוי וראוי שהדיינים יבינו לכל הפחות את הסכמתו לקבל על עצמו עול תורה ומצוות<sup>42</sup>.

אין צריך מן הדין שיהא אותו ההרכב של אותן הדיינים בכל שלב הגירות, ויכול להיות בכל שלב הרכב אחר<sup>43</sup>.

שלשת הדיינים צריכים לראות בעיניהם את המילה והפריעה וכן את הטבילה, ואין מספיק במה שעומדים סמוך למקום שבו נערכת המילה והטבילה, ויש שנוטים להקל ולדעתם סגי בידיעה ללא ראייה, אך למעשה צריך להחמיר בדבר וכדעת רוב האחרונים<sup>44</sup>.

מכיון שעיקר לשון המשפט משמע שלא נאמר אלא לענין גוף הגירות כלומר לקבלת עליו המצות, י"א ששאר הענינים שצריכין שלשה אינם אלא דרבנן.

לפיכך לא אמרו שצריכין שלשה למילה ולטבילה אלא לכתחלה, אבל בדיעבד אפילו לא מל או לא טבל אלא בפני שנים<sup>45</sup> או קרובים ובלילה<sup>46</sup> הוי גר, ואפילו לא טבל לשם גירות אלא איש שטבל לקריו<sup>47</sup> ואשה שטבלה לנדתה הרי זה גר ומותר בישראל<sup>48</sup>, שהרי מכל מקום היתה הטבילה לשם קיום דת תורתנו, חוץ מקבלת

<sup>40</sup> עיין היטב בשו"ת אגרות משה יור"ד סי' ק"ס, יור"ד ח"ב סי' קכ"ז ובשו"ת להורות נתן ח"ה סי' פ"ה, ושם כתבו מטעם זה דאין לתת להם רשות לטבול טבילת גירות שלהם במקואות שברשותינו, כי יש בכך משום נתינת מכשול.

<sup>41</sup> תשובות והנהגות ח"א סי' תריב

<sup>42</sup> וכמבואר בישועות ישראל סי' כ"ה הוה"מ סק"ד דהאי דינא אינו אלא לכתחילה. ועיין שו"ת לב חיים שכתב להדיא דמהני גירות במתורגמן

<sup>43</sup> גירות כהלכתה פ"ז ט

<sup>44</sup> שם יא

<sup>45</sup> וצריך שנים להעיד שידעו שנתנייר כראוי. ש"ך שם י

<sup>46</sup> שהרי בנמ' איתא מי לא טבלה לנדתה וטבילת נדה בלילה וגם אין דרך אנשים להיות עמה. ביאור הגר"א שם יד

<sup>47</sup> פירוש שידענו בבירור דבר זה וכן באשה ואז סלקה טבילה זאת אפי' לשם גירות אף על פי שלא הזכיר בפירוש כן וכ"כ הרי"ף וז"ל דאי לאו גיורא הוא לא הוה טבל פירוש דאם לא היה בדעתו או להיות גר לא היה טובל גם לקרי. ט"ז ח

<sup>48</sup> היינו בגר גדול, שאצלו קבלת המצות עיקר, ולכך המילה והטבילה אינו אלא גמר הדבר, וסגי בלא שלשה ואפילו בלילה. אבל גר קטן, שלא שייך בו קבלת מצות, והטבילה היא עיקר, שמטבילין אותו על דעת בית דין, לכולי עלמא צריך להיות ביום ובפני שלשה. דגול מרבבה שם.

# הלכות הדרף היומי

## מסכת קידושין

המצות שמעכבת אם אינה ביום ובשלושה<sup>49</sup>, ולהרי"ף<sup>50</sup> והרמב"ם<sup>51</sup> אפילו בדיעבד שטבל או מל בפני שנים או בלילה מעכב ואסור בישראלית, דמשפט כתיב ביה<sup>52</sup>, ומשמע שכן עיקר<sup>53</sup>.

אבל אם קיבל עליו בפני שלשה למול ולטבול והודיעוהו מקצת מצות כדין, והלך ומל וטבל בלילה או שלא בפני שלשה ונשא אשה ישראלית והוליד ממנה בן לא פסלינן ליה, וכשר אפילו לכהונה<sup>54</sup> שלגבי הבן הוי המילה והטבילה כגמר דין דמכשירינן בדיעבד, שלא בבי"ד ובלילה.

אסור למול גר בשבת, ואף לא בימי חמישי ושישי, כדי שלא יצטרכו לחלל עליו שבת אם יחלה ביום השלישי למילה. וכל שכן שאין למול אף בימי החול גרים שנתגיירו בגיור רפורמי, שכל גיור שאין בו קבלת מצוות אינו גיור על פי ההלכה

**ו. הנותן פרוטה לאשתו ואמר לה הרי את מקודשת לי לאחר שאגרשיך אינה מקודשת ... הנותן שתי פרוטות לאשה באחת אמר לה התקדשי לי היום ובאחת אמר לה התקדשי לי לאחר שאגרשיך ... דלמא כי היכי דתפסי קידושין השתא תפסי נמי לאחר כן**

הנותן שתי פרוטות<sup>55</sup> לאשה, ואמר לה הרי את מקודשת לי באחת היום, ובאחת לאחר שאגרשך, הרי זו מקודשת באחת מעכשיו, וכשיגרש אותה

<sup>49</sup> שזוהו גוף הדבר והתחלתו דקבלת מצות הוי כתחילת דין שנתבאר בח"מ סי' ה' אבל מילה וטבילה הוה כגמר דין דמן התורה הוה אף בלילה. וצ"ע קצת דהא כתב הרב שם סעיף ב' די"א אם עברו ודנו בלילה דיניהם דין אם כן לפ"ז ודאי דאפילו בקבלת מצות סני בדיעבד בלילה ולא ה"ל להרב למיסתם סתומי ואפשר דדוקא לענין דיני ממונות חשש הרב לסברת ההי"א משום דהפקר ב"ד הפקר וכ"כ הב"ח בח"מ סי' ה' דאף על גב דלגבי חליצה יש לפסוק לחומרא דאפילו דיעבד החליצה פסולה בלילה מ"מ כדאי הן הי"א לסמוך עליהם עכ"ל והי"א הכא דכחליצה דמי, מ"ז וש"ך שם ט

<sup>50</sup> יבמות טו ע"ב בדפי הרי"ף

<sup>51</sup> פ"ג איסור"ב ה"ז

<sup>52</sup> וסבירא ליה שהולך על הכל על קבלת מצות ומילה וטבילה, ולפיכך כל לגבי ידיה הוי לכתחלה שאף על פי שמל וטבל בפני שנים הרי יכול לחזור ולעשות הטפת דם ברית וטבילה אחרת בפני ג', לפיכך אין משיאין לו ישראלית עד שיחזור ויעשה בפני שלשה, דגבי ידיה הוי ליה כתחלת דין שאינו אלא בפני שלשה וביום. <sup>53</sup> עיין מ"ב קצט ד וז"ל וכל זמן שלא טבל כדין בפני ב"ד של שלשה כמבואר ביו"ד סימן רס"ח ס"א מקרי לא טבל.

<sup>54</sup> ש"ך שם יא

<sup>55</sup> שו"ע ונו"כ אבהע"ז מ ז

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



# הלכות הדרף היומי

## מסכת קידושין

הרי היא ספק מקודשת מקידושי פרוטה שבידה, שמא הוא כדבר שלא בא לעולם<sup>56</sup>. אולם יכולים לחזור בהם<sup>57</sup> אפילו אמר מעכשיו<sup>58</sup>.

אבל אם נתן פרוטה לאשת איש ואמר לה הרי את מקודשת לי לאחר שיגרשך בעליך, או נתן פרוטה לאשתו ואמר לה הרי את מקודשת לאחר שאגרשך אינו כלום, שהוא דבר שלא בא לעולם<sup>59</sup>.

**ז. האומר לחברו אם ילדה אשתך נקבה מקודשת לי לא אמר כלום ... אבל אשתו מעוברת דבריו קיימין ... כשהזכר**

## עוברה

מה שהתבאר לעיל שהאומר לחבירו<sup>60</sup> אם תלד אשתך נקבה, תהא מקודשת לי, אינו כלום, שהרי זה מקנה דבר שלא בא לעולם. להרמב"ם<sup>61</sup> וקצת מפרשים<sup>62</sup> זה דוקא שלא הוכר עוברה, אבל אם היתה אשת חבירו מעוברת, והוכר העובר, נקרא דבר שבא לעולם, הואיל והוכר העובר מקודשת<sup>63</sup> וי"א

<sup>56</sup> דמספקא לן מינו שיכול לקדשה מעכשיו עד עולם והיא נתרצית לו, חלין נמי הקידושין שלאחר זמן מעכשיו ולאחר שתתגרש, או דלמא כיון שעדיין לא נירשה מקידושין של עכשיו ואף על גב דבידו לנרשה, אין בידו לקדשה אח"כ דשמא לא תתרצה לו אז הווי להו קידושין שניים כמקנה דבר שלא בא לעולם ואינה מקודשת, לפיכך הויא לה ספק מקודשת

<sup>57</sup> כ"כ הרשב"א בתשובה דיכולין לחזור בהם כדין האומר הרי את מקודשת לאחר לי ולא עוד אפילו במעכשיו סברא לומר כן שהרי א"א לחול מעכשיו מחמת קדושי הראשונים. ח"מ יב ב"ש יא

<sup>58</sup> שהרי אי אפשר לחול מעכשיו מחמת קידושין הראשונים המגיד ור"ן. ב"ש שם

<sup>59</sup> שאשת איש אין בידו לקדשה עכשיו ואשתו כבר מקודשת לו ועומדת היא ולא שייך לקדשה עכשיו, והוי ממש דבר שלא בא לעולם.

<sup>60</sup> שו"ע ונו"כ שם ח

<sup>61</sup> אישות פ"ז הט"ז כמו שהעמידה שם בלשון אחרון כשהוכר עוברה ודברי הכל. דמפרש דאביי דאוקמינהו בשיטה ל"ל דרבה ורב יוסף דאוקמיהו בשחת אבל לרבה ורב יוסף הא דראב"י אפי' לרבנן דלא הוי דשב"ל ולהכי דחקי ואוקמי בשחת כדי לאוקמי אליב' דרבנן משום דמשנת ראב"י קב ונקי וכן ר' חנינא אליבא דרבנן קאמר וז"ש כשהוכר עוברה וד"ה. ביאור הגר"א שם ט

<sup>62</sup> מובא בשו"ע מ ח

<sup>63</sup> משמע דהוי קידושין גמורין ואף על גב דק"ל המזכה לעובר לא קנה, וכן פסק הרמב"ם פ' כ"ב מהל' מכירה שאני קידושין דהאב בעולם והוא זכה בכסף הקידושין. מיהו קשה כמה שפסק בח"מ סימן ר"ט סעיף ד' מה שתלד פרתי או שפחתי אפילו היתה הפרה או השפחה מעוברת לא קנה כלום ומ"ש הכא דבהוכר העובר מקודשת אף על גב דיש לחלק דעתו של אדם קרובה אצל בתו ואצל אשתו לפיכך יכול לקבל קידושי בתו ולהקנותה אף על גב שלא בא לעולם משא"כ בפרה ושפחה (ועיין פתחי חושן חלק ח פרק יא סעי' לד שמטעם זה שהמזכה לבנו כשהיתה אשתו מעוברת, אפילו לא אמר לכשיוולד קנה כדעת השו"ע ר"א ודעת המב"ט דדוקא באב מקנה לבנו אמרינן שדעתו קרובה אליו. מ"מ הלא דברי הרמב"ם נלמדים מסוגיא דגמר' פרק האומר דף ס"ב (הביאו הב"י סימן זה) וא"כ קשה דברי הש"ע אהדדי דכאן הביא דברי הרמב"ם ובח"מ סימן ר"י פסק סתם דהמזכה לעובר לא קנה והיה לו להביא דעת הרמב"ם דאם הוכר עוברה מיקרי בא לעולם

# הלכות הדרף היומי

## מסכת קידושין

ספק מקודשת, אולם צריך לחזור ולקדשה מאביה כשתלד כדי שיכניסנה בקידושין שאין בהם דופי.

---

והמוכר עובר שפחתו כשהוכר עוברה קנה הלוקח. ח"מ שם יד. המחב' י"ל מ"ש כאן מקודש' היינו לחומר' אמרינן מקודשת, אבל לאו ודאי קידושין הם דלרוב פוסקים אינה מקודשת, דהא הרי"ף והרא"ש השמיטו סוגי' זו ותוס' והראב"ד והר"ן כתבו דאין הלכה כראב"י בזה, וכן המגיד כ' בזה יש לחוש לדברי הרמב"ם, ש"מ רק לחומר' אמרו, ועיין בכ"מ פ"א ה' תרומות עיין חידושי מהרי"ט. ב"ש יב. ובהמקנה קונט"א כתב היה נראה דס"ל כמ"ש בספ"י שם דקדושי אשה ה"ל קדושת הגוף דחל על עוברה כדאיתא בר"פ כיצד מערימין. ועיין אבנ"מ יב יג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748  
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה  
<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>